

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2024/5 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2025/3

Karar Tarihi : 7/5/2025

R.G. Tarih – Sayı : 6/8/2025 - 32978

DAVACI: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

DAVALI: As Parti

DAVANIN KONUSU: As Partinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebidir.

I. DAVANIN GEREKÇESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının As Partinin en son yaptığı büyük kongreden sonra üst üste iki kez süresinde büyük kongresini yapmadığı gerekçesiyle kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebini içeren 2/12/2024 tarihli ve 51047475-981 sayılı yazısının ilgili kısmı şöyledir:

“2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 14/6 maddesi ‘Büyük kongre parti tüzüğüne göstereceği süreler içerisinde toplanır. Bu süre iki yıldan az üç yıldan fazla olamaz.’ hükmünü içermektedir.

Parti Tüzüğü’nün 12. maddesinde de yasal düzenlemeye paralel olarak büyük kongre toplantılarının en az iki en çok üç yılda bir yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu hükümlere göre davalı parti, en son yaptığı büyük kongreden itibaren en geç üç yıl içerisinde büyük kongresini yapmak zorundadır. Parti 8/10/2017 tarihli büyük kongresinden itibaren altı yıldan fazla süre geçmiş olmasına rağmen büyük kongresini iki defa üst üste yapmamıştır. Davalı siyasi partiye kongre evraklarını ve ilgili evrakları göndermeleri için 21/12/2022 tarih ve 2054 sayılı yazılan yazımız genel merkez olarak bildirilen adreste bulunmamaları nedeniyle iade edilmiş, yapılan adres araştırmaları sonuçsuz kalmıştır.

2820 sayılı Yasanın 121. maddesinin atfı nedeni ile, derneklerin sona erme hallerini düzenleyen 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun 87/5 maddesi uyarınca ‘genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılmaması’ kendiliğinden sona erme hallerinden biridir.

...

Davalı As Partinin 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası’nın 14/6. ve 121. maddeleri ile 5253 sayılı Dernekler Yasası’nın 36. maddesi yollamasıyla Türk Medeni Yasası’nın 87/5 maddesi uyarınca üst üste iki kez süresinde büyük kongresini yapmaması nedeni ile kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine ve tüm mal varlığının Hazineye geçirilmesine karar verilmesi iddia ve talep olunur.”

II. PARTİNİN SAVUNMASI

Partinin 24/3/2025 tarihli ve 2025/G-25/07 sayılı savunmasında; 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nda üst üste iki defa büyük kongresini yapmayan partilerin kapatılacağına dair bir hükmün bulunmadığı, bu sebeple Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının da

hukukten böyle bir talepte bulunma yetkisinin olmadığı, Kanun'un 121. maddesinde 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ile 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu'na atıfta bulunulmasının Anayasa'ya aykırı olduğu zira bir dernek ile siyasi partinin aynı kefeye konulmasının kanunun özüne aykırı olduğu, gelir ve giderlerinin sıfır olmasından dolayı Anayasa Mahkemesince yıllardır Parti yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulunulduğu, bu konu çözüme kavuşmadan Genel Kurulun yapılamayacağı ifade edilmiştir.

III. İNCELEME

1. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının yazısı, Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun hükümleri, bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Partinin süresi içinde üst üste iki kez büyük kongresini yapmadığını ileri sürerek kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

3. 2820 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasında siyasi partinin en yüksek organının büyük kongre olduğu, anılan maddenin altıncı fıkrasında büyük kongrenin parti tüzüğünün göstereceği süreler içinde toplanacağı, bu sürenin iki yıldan az, üç yıldan fazla olamayacağı belirtilmiştir. Parti Tüzüğü'nün 12. maddesinde de yasal düzenlemeye paralel olarak büyük kongre toplantılarının iki yıldan az, üç yıldan fazla olmayan sürelerde yapılacağı ifade edilmiştir.

4. Büyük kongresini en son 8/10/2017 tarihinde yapan As Partinin 2820 sayılı Kanun'un 14. maddesinin altıncı fıkrası ve Parti Tüzüğü'nün 12. maddesi gereğince en geç üçer yıllık dönemlerde büyük kongresini yapması gerekmektedir. Ancak Parti, 8/10/2017 tarihinden itibaren altı yıldan fazla süre geçmesine rağmen büyük kongresini yapmamıştır.

5. 2820 sayılı Kanun'un 121. maddesinin birinci fıkrasında "*Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasî partiler hakkında da uygulanır.*" denilmektedir. 4721 sayılı Kanun'un 87. maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılmaması durumu derneğin kendiliğinden sona erme nedenlerinden biri olarak sayılmıştır.

6. Açıklanan nedenlerle 3/2/2015 tarihinde tüzel kişilik kazanan ve son büyük kongresini 8/10/2017 tarihinde yapan As Partinin bu tarihten sonra üst üste iki kez süresi içinde büyük kongresini yapmadığı anlaşıldığından hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti gerekir.

7. Öte yandan 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasında "*Kapanan bir siyasi partinin malları, büyük kongre toplanma yeter sayısının salt çoğunluğunun oyu ile alacağı bir karar üzerine, bir diğer siyasi partiye veya başka bir parti ile birleşmek için kapanma kararı alınmışsa, birleşeceği partiye, ilgili partinin de kabul etmesi şartıyla devredilebilir. Aksi halde kapanan siyasi parti malları Hazineye geçer.*" denilmektedir. Bu itibarla tüzel kişiliği sona eren Partinin mallarının Hazineye geçmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

A. As Partisinin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 121. maddesinin yollamasıyla 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 87. maddesi gereğince dağılmış sayılarak hukuki varlığının sona erdiğine,

Esas Sayısı : 2024/5 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2025/3

B. Partinin tüm mallarının 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Hazineye geçmesine,

C. Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine,

7/5/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI